

Opinia merytoryczno-dydaktyczna o programie wychowania przedszkolnego „Dobry pomysł!”

1. **Tytuł programu:** Dobry pomysł!
2. **Autorka programu:** Ewa Janus – nauczyciel wychowania przedszkolnego, pedagog, metodyk przedszkolny, autorka programów wychowania przedszkolnego oraz pomocy dydaktycznych dla dzieci i nauczycieli, edukator w zakresie koncepcji planu daltońskiego
3. **Wydawnictwo:** Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne
4. **Adresaci:** nauczyciele zarówno w placówkach przedszkolnych, oddziałach przedszkolnych w szkołach podstawowych, jak i w innych formach wychowania przedszkolnego

5. Budowa programu:

Wstęp

- I. Koncepcja teoretyczna programu
 1. Konstruktywizm w edukacji
 2. Teoria inteligencji wielorakich H. Gardnera
- II. Cele kształcenia i wychowania
 1. Czym są cele kształcenia i wychowania?
 2. Ogólne cele kształcenia i wychowania
 3. Szczegółowe cele kształcenia i wychowania
 4. Cele edukacji zdalnej i edukacji na odległość
- III. Treści edukacyjne
 1. Czym są treści edukacyjne?
 2. Obszary podstawy programowej i treści edukacyjne
 3. Przygotowanie do podjęcia nauki czytania i pisania
 4. Wspomaganie rozwoju operacji umysłowych
- IV. Sposoby osiągania celów kształcenia i wychowania
 1. Czym są sposoby osiągania celów?
 2. Propozycje metod i sposobów realizacji programu
- V. Diagnostowanie osiągnięć rozwojowych dziecka
 1. Czym jest diagnostowanie?
 2. Przykładowe arkusze obserwacji dziecka
- VI. Współpraca z rodzicami
- VII. Przykładowe scenariusze zajęć

Bibliografia

Wniosek do dyrektora o dopuszczenie do użytku programu

Program wychowania przedszkolnego „Dobry pomysł!” **gwarantuje realizację podstawy programowej wychowania przedszkolnego**, stanowiącą załącznik do *Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej z 14 lutego 2017 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz podstawy programowej kształcenia ogólnego dla szkoły podstawowej, w tym dla uczniów z niepełnosprawnością intelektualną w stopniu umiarkowanym lub znacznym, kształcenia ogólnego dla branżowej szkoły I stopnia, kształcenia ogólnego dla szkoły specjalnej przysposabiającej do pracy oraz kształcenia ogólnego dla szkoły policealnej* (Dz.U. z 2017 r., poz. 356), oraz daje jednocześnie nauczycielom możliwość rozszerzenia jego treści o programy

własne, zgodnie z potrzebami konkretnej grupy lub przedszkola. Zapisy w podstawie programowej mają charakter ogólny, dlatego w programie podane są treści edukacyjne, których realizacja umożliwi zdobycie przez dzieci umiejętności wskazanych w rozporządzeniu w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego.

Autorka w programie podkreśla istotę **podmiotowego, indywidualnego podejścia** do dziecka, które polega przede wszystkim na akceptacji dziecka takim, jakie ono jest. Rolą nauczyciela jest podążanie za dzieckiem, rozwijanie jego ciekawości, podtrzymywanie jej w celu zdobycia przez dziecko nowych umiejętności i przedłużenia jego procesu uczenia się. Wymieniono następujące zadania nauczyciela wychowania przedszkolnego:

- ▶ wzmacnianie potencjału dzieci – wspieranie rozwoju cech ważnych w procesie uczenia się,
- ▶ wspieranie przedszkolaków w rozwoju i zachęcanie do samodzielnego odkrywania świata w zgodzie ze sobą i innymi ludźmi,
- ▶ stymulowanie wszechstronnego rozwoju każdego dziecka, zgodnego z jego indywidualnym tempem uczenia się, we ścisłej współpracy z jego rodzicami,
- ▶ rozwijanie umiejętności wspólnej zabawy i nauki w atmosferze zaufania i serdeczności,
- ▶ rozwijanie umiejętności społecznych, m.in. wytrwałości w zabawie, nawiązywania interakcji z rówieśnikami, włączania się do zabaw grupowych i podtrzymywania ich, rozwiązywania konfliktów, wspierania rówieśników,
- ▶ kształtowanie wrażliwości na innych ludzi, empatii i mediacji w działaniu,
- ▶ rozwijanie dziecięcych talentów i indywidualizowanie pracy z przedszkolakami,
- ▶ zachowywanie dbałości o indywidualne potrzeby dziecka, bazowanie na jego mocnych stronach,
- ▶ rozwijanie ciekawości i wytrwałości w poszukiwaniu źródeł wiedzy, wzmacnianie chęci uczenia się.

W programie zwrócono szczególną uwagę na stworzenie atmosfery zapewniającej dziecku poczucie bezpieczeństwa poprzez szanowanie jego godności, indywidualności, potrzeb rozwojowych oraz wyzwalanie wielostronnej działalności. Podkreślono fakt, że w każdej grupie przedszkolnej są dzieci wymagające wsparcia edukacyjnego w różnych zakresach, ale również dzieci wykazujące uzdolnienia. **Należy podążać za każdym dzieckiem, w jego tempie i zgodnie z prezentowanymi przez niego predyspozycjami i możliwościami rozwojowymi.** Wiek dziecka ma charakter umowny – nie zawsze wiek rozwojowy jest zgodny z wiekiem emocjonalnym, społecznym, motorycznym, poznawczym.

Autorka podkreśla również to, że rola nauczyciela w obecnych czasach bardzo się zmieniła. Nie powinien on być już tylko

autorytetem przekazującym informacje, ale także przewodnikiem, mentorem towarzyszącym dziecku. Zadanie nauczycieli nie jest łatwe – oni sami nie znają świata przyszłości, zapotrzebowania na zawody, nie przewidzą zmian społeczno-kulturowych czy technologicznych. Z tego m.in. powodu w programie zawarto informacje dotyczące realizacji **kompetencji przyszłości**.

Dużym atutem programu jest przedstawienie zagadnień związanych z uczeniem się i nauczaniem na odległość, w tym określenie **celów edukacji zdalnej**.

Program oparto na **teorii konstruktywizmu edukacyjnego** (J. Piaget, L. Wygotski, J. Bruner) oraz na **teorii inteligencji wielorakich** H. Gardnera. Konstruktywizm w edukacji kładzie nacisk na aktywność poznawczą dziecka, na naukę poprzez obserwację, modelowanie otoczenia i interakcje. Nauczyciele tworzą warunki do tego sposobu uczenia się. W tych działaniach znajdują odzwierciedlenie filary planu daltońskiego: samodzielność, odpowiedzialność, współpraca i refleksja. Natomiast zgodnie z teorią inteligencji wielorakich osoby różnią się między sobą profilem inteligencji, która jest indywidualną cechą. Według tej koncepcji nauczyciel wychowania przedszkolnego dostosowuje przekaz treści do rodzaju inteligencji (zdolności), jaką przejawia dziecko. Do wykorzystania ma różne metody, formy pracy, narzędzia itp.

W programie „Dobry pomysł!” wyróżniono **szczegółowe cele kształcenia i wychowania** w odniesieniu do osiągnięć dziecka na koniec wychowania przedszkolnego, zawartych w podstawie programowej. Cele te nie zostały podzielone na grupy wiekowe zgodnie z założeniem, że każde dziecko rozwija się w swoim tempie. Autorka podkreśla, że jedynym kryterium doboru celów i treści nauczania oraz wymagań stawianych dziecku powinny być jego **możliwości rozwojowe**. Dzięki takim wskazówkom nauczyciel trafnie dobierze zadania, eksperymenty czy prace manualne do poziomu rozwoju psychofizycznego dziecka. Takie uszczegółowienie zapisów zawartych w podstawie programowej sprzyja planowaniu pracy z dzieckiem oraz prowadzenie obserwacji pedagogicznych. Ułatwia również zapis w dzienniku zajęć.

Autorka w sposób czytelny wyodrębnia **treści kształcenia** zgodne z obszarami podstawy programowej. Zawierają one zasób informacji i czynności niezbędnych, których opanowanie umożliwi ukształtowanie jednostki w otaczającym świecie. Treści kształcenia są głównym czynnikiem dydaktycznego i wychowawczego oddziaływania nauczyciela na dzieci. Autorka wyodrębniła treści podstawowe oraz uszczegółowiła treści dotyczące **przygotowania do czytania i pisania** oraz **wspomagania rozwoju operacji umysłowych**. Treści dodatkowe podzielone są na aspekty oraz przypisane do wieku dziecka.

W programie znajdujemy również wskazówki, w jaki sposób warto realizować cele wychowawcze. Autorka przytacza propozycje pracy z zastosowaniem:

- ▶ metody pedagogiki zabawy
- ▶ dramy
- ▶ Metody Ruchu Rozwijającego Weroniki Sherborne
- ▶ nauki matematyki według koncepcji prof. Edyty Gruszczyk-Kolczyńskiej
- ▶ kodowania

- ▶ elementów planu daltońskiego
- ▶ metody czytania globalnego
- ▶ metody sylabowej
- ▶ metody analityczno-syntetycznej
- ▶ elementów Metody Dobrego Startu
- ▶ programu rozwijającego percepcję wzrokową Marianne Frostig
- ▶ metody aktywnego słuchania muzyki według Batii Strauss
- ▶ metody projektu
- ▶ zabaw badawczych i eksperymentów.

Autorka zachęca nauczycieli do odwołania się do ich intuicji pedagogicznych i dokonania wyboru metod spośród proponowanych, przypominając o ogromnej wartości i potencjale codziennych zabaw swobodnych.

W programie „Dobry pomysł!” wyraźnie zaznaczono, że w wychowaniu przedszkolnym bardzo ważnym i przydatnym dla nauczyciela źródłem wiedzy o dziecku są wyniki **diagnozy i obserwacji**. Autorka szczegółowo opisuje proces diagnozowania. Przedstawia fragmenty arkuszy obserwacji oraz omawia sposoby wykorzystania wyników w dalszej pracy dydaktyczno-wychowawczej.

Współpraca z rodzicami to dla wielu nauczycieli bardzo trudna i wymagająca część zawodu. Autorka programu podpowiada, w jaki sposób zbudować dobrą **relację z rodzicami**, aby kierunek oddziaływań pedagogicznych był spójny. Przedstawia sposoby rozwiązywania konfliktów oraz proponuje wykorzystanie różnorodnych form współpracy z opiekunami prawnymi dzieci.

Program „Dobry pomysł!” jest programem na miarę XXI wieku. Cechuje się holistycznym podejściem do edukacji dzieci w wieku przedszkolnym. Stosowanie przez nauczycieli wielu nowatorskich metod ma doprowadzić do tego, aby każde dziecko było dobrze przygotowane do szkoły i życia w grupie rówieśniczej.

Emilia Raczek

*nauczyciel dyplomowany, dyrektor przedszkola,
współautor pakietów edukacyjnych do przedszkola:
„Tropiciele”, „Nowi Tropiciele”, „Planeta Dzieci”*